

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 86 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 110 ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 119 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Προς την Βουλή των Ελλήνων

A: Εισαγωγή

Το Σύνταγμα της Ελλάδας με βάση το άρθρο 110 παρ. 2 προβλέπει ότι «η ανάγκη της αναθεώρησης του Συντάγματος διαπιστώνεται με απόφαση της Βουλής που λαμβάνεται, ύστερα από πρόταση πενήντα τουλάχιστον βουλευτών».

Σε συμπλήρωση του ανωτέρω το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής διευκρινίζει ότι «Οι προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος υποβάλλονται γραπτώς στη Βουλή από πενήντα τουλάχιστον Βουλευτές, προσδιορίζουν τις αναθεωρητέες διατάξεις και συνοδεύονται από αιτιολογική έκθεση» ενώ διευκρινίζει ότι «Μετά την υποβολή τους οι προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος ανακοινώνονται στη Βουλή, κατόπιν τυπώνονται, διανέμονται στους Βουλευτές και παραπέμπονται για εξέταση σε Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, που συνιστάται από τον Πρόεδρο της Βουλής».

Το κείμενο του Συντάγματος παρέχει με απόλυτη νομική σαφήνεια και πολιτική ενάργεια τόσο το πολιτικό πλαίσιο όσο και την δυναμική ενδεχόμενης αναθεώρησης. Ορθά ο συνταγματικός νομοθέτης θέτει την αναθεώρηση στην αποκλειστική αρμοδιότητα των αιρετών εκπροσώπων του λαού ενώ επιβάλλει και ένα ελάχιστο όριο στον αριθμό των βουλευτών που απαιτείται να υποβάλουν αίτημα αναθεώρησης του θεμελιώδους νόμου του Κράτους: μια ευάριθμη αλλά όχι πλειοψηφική ομάδα βουλευτών δύναται, ανεξάρτητα από την κομματική τους ταυτότητα, να προτείνουν στους συναδέλφους τους την εξέταση της ανάγκης αναθεώρησης συγκεκριμένων διατάξεων του Συντάγματος. Το αίτημα αναθεώρησης – και η ίδια η ψηφοφορία της αναθεώρησης άλλωστε – δεν εντάσσονται από το Σύνταγμα στην παραδοσιακή αντιπαράθεση συμπολίτευσης-αντιπολίτευσης. Η ψήφος για το Σύνταγμα είναι κατεξοχήν ψήφος που δεσμεύει κάθε βουλευτή μόνο με τη συνείδησή του. Για το λόγο αυτό, άλλωστε, το συνταγματικό κείμενο δεν αναφέρεται σε κομματική πειθαρχία ενώ, ταυτόχρονα, το όλο πνεύμα της διαδικασίας επιτρέπει – και μάλιστα επιβάλλει – την ευρύτερη δυνατή συναίνεση για την έγκριση των αλλαγών στο Σύνταγμα.

Με τα ως άνω δεδομένα, υποβάλλεται η παρούσα πρόταση η οποία αποσκοπεί στο να θέσει προς συζήτηση ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος ένα ζήτημα το οποίο δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο των μέχρι τώρα κατατεθεισών προτάσεων αναθεώρησης. Ο στόχος της κοινοβουλευτικής αυτής πρωτοβουλίας – η οποία επιθυμεί να είναι όσο πιο διακομματική γίνεται – είναι να θέσει στον

κοινοβουλευτικό διάλογο συνταγματικά θέματα που, κατά την άποψη των συντακτών της προτάσεως οφείλουν να μην αγνοηθούν κατά την παρούσα αναθεώρηση και, παράλληλα, να επιτρέψει μια νηφάλια, διακομματική συζήτηση - πολιτική και νομοτεχνική - με στόχο την ανάδειξη κοινών συνισταμένων στο υπό πρόταση άρθρο του Συντάγματος και, ει δυνατόν, ευρύτερα για όλη την αναθεωρητική διαδικασία.

B. Αιτιολογική πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 86 του Συντάγματος

Το άρθρο 86 του Συντάγματος θέτει το πλαίσιο, τις προϋποθέσεις, την διαδικασία και τις προθεσμίες για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά υπουργών.

Ιστορικά, ο λόγος της ύπαρξης ειδικής δωσιδικίας και αυξημένης προστασίας των υπουργών από ποινικές δίωξεις σχετιζόταν με την επιθυμία της Πολιτείας να προστατεύσει τους πολιτικούς που είχαν διατελέσει ή διατελούσαν υπουργοί από ενδεχόμενα εκβιαστικής ή στρεψόδικης παρεμπόδισής τους από την άσκηση πολιτικής ή προσωπικής ή πολιτικής αντεκδίκησης. Στην σημερινή κοινωνία ωστόσο, όταν η Δικαιοσύνη είναι ανεξάρτητη και ελεύθερη και οι δημοκρατικοί θεσμοί επαρκώς ισχυροί ώστε να ελέγχουν και ταυτόχρονα να προφυλάσσουν τους πολιτικούς, η αναχρονιστική αυτή ρύθμιση αντιμετωπίζεται από τους πολίτες ως διακομματικό εργαλείο ατιμωρησίας και ασυλίας των πολιτικών. Τα ιστορικά - παλαιότερα αλλά και πρόσφατα - παραδείγματα αποδεικνύουν ότι το σύστημα αυτό δεν επιτρέπει την ενδελεχή έρευνα επιλήψιμων πράξεων και γεγονότων, τη σωστή διερεύνηση της ευθύνης των υπουργών αλλά και τη μη πολιτικοποίηση του ζητήματος. Ταυτόχρονα επιτρέπει τον εσαεί διασυρμό της υπόληψης πολιτικών οι οποίοι βρεθήκαν οιονεί κατηγορούμενοι αλλά για διάφορους λόγους, ιδίως παραγραφής, δεν κρίθηκαν ποτέ και άρα ουδέποτε κατόρθωσαν να αποδείξουν την αθωότητά τους.

Κατά την άποψή μας, η εν λόγω διάταξη γεννά προβλήματα που αφορούν, κυρίως, στον τρόπο εμπλοκής της Βουλής στην άσκηση δίωξης, τη σύντομη παραγραφή και τα χαρακτηριστικά του ειδικού δικαστηρίου που δικάζει τον κατηγορούμενο υπουργό.

Επιπλέον το συγκεκριμένο άρθρο αποτελεί ένα από τα μακροσκελέστερα του Συντάγματος και καλύπτει, κατά την άποψη των συντακτών της παρούσης πρότασης, σαφές παράδειγμα «εισπήδησης» του συνταγματικού κειμένου σε αρμοδιότητες του κοινού νομοθέτη.

Μια γρήγορη συγκριτική εξέταση δείχνει ότι τα περισσότερα συντάγματα άλλων κρατών, άλλωστε, αντιμετωπίζουν το ζήτημα πολύ πιο συνοπτικά και γενικά. Αρκετά από αυτά δέχονται την ειδική δωσιδικία των υπουργών, συνήθως, ωστόσο, σε τακτικά, αν και ανώτερα, δικαστήρια (Γαλλία, Βέλγιο,

Ισπανία, Σουηδία). Άλλα δέχονται την παρέμβαση του νομοθετικού οργάνου για την χορήγηση της άδειας (Ιταλία, Αυστρία, Πορτογαλία) και αρκετά συνταγματικά συστήματα αποδέχονται και τις δύο αυτές προσεγγίσεις, δεν γνωρίζουμε συνταγματικό σύστημα όπου η παραγραφή της δυνατότητας δίωξης να είναι τόσο βραχεία.

Κατά την άποψη των συντακτών της παρούσης πρότασης η αναθεώρηση του άρθρου 86 πρέπει να αποσκοπεί ιδίως στα εξής:

- διεύρυνση της προθεσμίας μέσα στην οποία μπορεί να ασκηθεί η δίωξη υπουργών. Η εξομοίωση της προθεσμίας αυτής με τις γενικές ρυθμίσεις περί παραγραφής ή η υιοθέτηση άλλης, βραχύτερης, θα αποφασισθεί κατά την επί της ουσίας συζήτηση του ζητήματος.
- περιορισμός της σχετικής αρμοδιότητας της Βουλής στην χορήγηση της άδειας για την δίωξη, χωρίς δικαίωμα ανάκλησης της απόφασης ή αναστολής της δίωξης
- θέσπιση ειδικού δικαστηρίου (ενδεχόμενα διατήρηση του ΑΕΔ ή χρήση της ολομέλειας του Αρείου Πάγου) για την εκδίκαση της δίωξης.

Η πρόταση αυτή προστατεύει επαρκώς τους πολιτικούς, εφαρμόζει επί της ουσίας την αρχή της ισότητας, εξαφανίζει την δικονομική και ανακριτική παρέμβαση της Βουλής και διακρίνει το ποινικό στοιχείο της δίωξης των υπουργών από την πολιτική διαμάχη.

Αθήνα, 17/11 / 2006

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Κυριάκος Μητσοτάκης

Νίκος Γεωργιάδης

Κώστας Τασούλας

Σοφία Καλαντζάκου

Γιώργος Κοντογιάννης

Δημήτρης Γαλαμάτης

Μιχαήλ Μπεκίρης

Ανδρέας Λοβέρδος